

COMMISSION DES FINANCES ET DES AFFAIRES ÉCONOMIQUES
COMMISSIE VOOR DE FINANCIËN EN DE ECONOMISCHE AANGELEGENHEDEN**SÉANCE DU MERCREDI 1er AVRIL 1998**
VERGADERING VAN WOENSDAG 1 APRIL 1998**SOMMAIRE :**

DEMANDE D'EXPLICATIONS (Discussion) :

Demande d'explications de M. Goovaerts au Premier ministre sur «les initiatives prises par le gouvernement en vue de promouvoir, en exécution des recommandations faites dans le rapport Pepper, des formules de participation aux bénéfiques et d'actionnariat des travailleurs».

Orateurs : **MM. Goovaerts, Delcroix, M. Maystadt**, vice-Premier ministre et ministre des Finances et du Commerce extérieur, **M. le président**, p. 902.

INHOUDSOPGAVE :

VRAAG OM UITLEG (Bespreking) :

Vraag om uitleg van de heer Goovaerts aan de eerste minister over «de initiatieven van de regering om in uitvoering van de aanbevelingen van het Pepper-rapport formules van winstdeelneming en aandelenparticipaties door werknemers te bevorderen».

Sprekers : **de heren Goovaerts, Delcroix, de heer Maystadt**, vice-eerste minister en minister van Financiën en Buitenlandse Handel, **de voorzitter**, blz. 902.

PRÉSIDENCE DE M. HATRY, PRÉSIDENT

VOORZITTERSCHAP VAN DE HEER HATRY, VOORZITTER

La séance est ouverte à 10 h 10.

De vergadering wordt geopend om 10.10 uur.

VRAAG OM UITLEG VAN DE HEER GOOVAERTS AAN DE EERSTE MINISTER OVER «DE INITIATIEVEN VAN DE REGERING OM IN UITVOERING VAN DE AANBEVELINGEN VAN HET PEPPER-RAPPORT FORMULES VAN WINSTDEELNEMING EN AANDELENPARTICIPATIES DOOR DE WERKNEMERS TE BEVORDEREN»

DEMANDE D'EXPLICATIONS DE M. GOOVAERTS AU PREMIER MINISTRE SUR «LES INITIATIVES PRISES PAR LE GOUVERNEMENT EN VUE DE PROMOUVOIR, EN EXÉCUTION DES RECOMMANDATIONS FAITES DANS LE RAPPORT PEPPER, DES FORMULES DE PARTICIPATION AU BÉNÉFICE ET D'ACTIONNARIAT DES TRAVAILLEURS»

De voorzitter. — Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Goovaerts aan de eerste minister.

De vice-eerste minister en minister van Financiën en Buitenlandse Handel antwoordt namens de eerste minister.

Het woord is aan de heer Goovaerts.

De heer Goovaerts (VLD). — Mijnheer de voorzitter, de Raad van de Europese Gemeenschap publiceerde op 27 juli 1992 een aanbeveling betreffende de bevordering van werknemersparticipaties in bedrijfswinsten en -resultaten. De lidstaten worden verzocht om de potentiële voordelen te erkennen van een ruimer gebruik, hetzij individueel hetzij collectief, van de grote verscheidenheid aan vormen van werknemersparticipatie in bedrijfswinsten en -resultaten. Hierbij werd gedacht aan winstdeling, werknemersaandeelhouderschap of gemengde vormen.

Tevens worden de lidstaten verzocht om in dat verband ook rekening te houden met de rol en de verantwoordelijkheid van de sociale partners overeenkomstig de nationale wetgevingen en praktijken.

De aanbeveling eindigt met de woorden: «Binnen vier jaar na de aanneming van deze aanbeveling, op basis van de door de Lid-Staten verstrekte informatie, dient een verslag overgemaakt te worden over de toepassing ervan aan het Europees Parlement, de Raad en het Economisch en Sociaal Comité.»

Dat verslag werd inderdaad gemaakt. Ik zal de voornaamste vaststellingen even overlopen. Er wordt gesteld dat deze regelingen een stimulerend effect hebben op de winst van de ondernemingen. Het flexibel partnerschap heeft geleid tot een grotere productiviteit ongeacht de methode, het model en de gegevens die zijn gebruikt. Deze regelingen hebben ook een positief effect op de loonflexibiliteit, de werkgelegenheid en de betrokkenheid van de werknemers. De regelingen die worden toegepast, variëren van onbelaste uitgifte van aandelen of obligaties aan werkgevers, tot belastingvrije winstaandelen. In sommige landen worden zowel aan de werkgever als aan de werknemer financiële voordelen verleend. In sommige gevallen kunnen werkgevers ook de kosten van de regeling in aftrek brengen.

Recentelijk hebben we een wet goedgekeurd met betrekking tot de winstdelneming, maar dit geldt slechts voor zover hiermede rekening wordt gehouden bij de berekening van de loonkostontwikkeling, hetgeen hoogst waarschijnlijk niet het geval zal zijn. Deze maatregel heeft dus niets te maken met het Pepper-rapport waarover we het nu hebben.

Genoemd rapport geeft ook de stand van zaken in de verschillende lidstaten na vier jaar toepassing van de aanbeveling. Men stelt dat in Frankrijk, het Verenigd Koninkrijk, Finland, Nederland en Ierland de Pepper-regelingen actief worden aangehouden. Andere landen, zoals Duitsland en Italië, wijzen in dit verband op de verantwoordelijkheid van de sociale partners. In Ierland is een bijzonder nationaal programma opgesteld. In Oostenrijk hebben de vertegenwoordigers van de werkgevers en de werknemers een leerprogramma ontwikkeld dat is opgenomen in de opleiding voor ondernemingsraden en werkgevers.

Wanneer men deze gegevens overschouwt, stelt men vast dat de Belgische werknemers in feite worden gediscrimineerd, omdat in andere landen aan de werknemers dergelijke mogelijkheden worden geboden.

In het overzicht van de situatie in de lidstaten wordt een korte en niet erg positieve beschrijving gegeven van de toestand in België. Sinds juni 1995 zou, in het kader van het nieuwe regeringsprogramma, tijdens de bestudering door de regering van wettelijke maatregelen voor het stimuleren van winstdeling als onderdeel van een inkomensbeleid en loonmatiging ter bevordering van de werkgelegenheid, werkelijk zijn gesproken over financiële par-

ticipatie. Ik zal hier de lezing van de passage over België besparen. Ik citeer slechts de volgende vaststelling: «Tot vorig jaar was de houding van de Belgische regering tegenover de bevordering van Pepper-regelingen bijzonder passief.»

Graag had ik van de vice-eerste minister vernomen wanneer, of en hoe we in ons land in het kader van de nieuwe sociale verhoudingen tussen werknemers en werkgevers in de ondernemingen zullen aansluiten bij de tendens die thans overall bestaat op het vlak van de relatie van de werknemers ten opzichte van hun onderneming. Het is noodzakelijk dat de regering klaarheid verschafft over haar visie inzake deze materie. Ze mag zich er niet van afmaken door te verwijzen naar de maatregelen op het vlak van de sociale bijdragen en naar de initiatieven die nog op stapel staan. We vragens ons immers af of de regering wel een visie heeft. Is ze misschien van plan zich te beperken tot enkele ingrepen om de discriminaties op de arbeidsmarkt weg te werken?

Ik verzoek de vice-eerste minister de krachtlijnen voor de toekomst in een breed kader te schetsen en ons daarna meer concreet uit te leggen wat de specifieke wetgeving inhoudt met betrekking tot de fiscale of de parafiscale stimuli die te maken hebben met winstdeelneming en aandelenparticipaties door werknemers.

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Delcroix.

De heer Delcroix (CVP). — Mijnheer de voorzitter, ik wil even ingaan op enkele opmerkingen van de heer Goovaerts. Ik sluit mij overigens aan bij sommige van zijn vragen.

In de eerste plaats wijs ik erop dat de minister van Financiën enkele weken geleden in deze commissie een tekst heeft rondgeleed waarin maatregelen ter bevordering van het risicokapitaal worden toegelicht. In deze tekst wordt een hoofdstuk gewijd aan de winstparticipatie en de financiële participatie in het algemeen. Op mijn vraag of deze tekst de goedkeuring had van de hele regering, heeft de minister positief geantwoord. In de loop van de volgende weken en maanden zal dit wellicht wel blijken.

We constateren een zekere aarzeling vanwege de regering om tot concrete daden over te gaan. Dit heeft ongetwijfeld te maken met de reserves van de twee belangrijkste syndicale organisaties.

De regering moet zich duidelijk uitspreken over deze materie. Een jaar geleden heeft de minister voor het Instituut voor de Onderneming een zeer positieve toespraak gehouden. Hij heeft bij die gelegenheid enkele interessante ideeën gelanceerd, waaruit we kunnen opmaken dat hij een voorstander is van deze maatregelen. Ook de eerste minister heeft zich herhaaldelijk positief uitgelaten over de idee van financiële participatie voor de werknemers. Op 7 en 8 mei 1998 vindt er in Brussel een belangrijke Europese conferentie plaats over dit onderwerp, waar de eerste minister de openingstoespraak zal houden. Op die manier bewijst hij dat hij deze idee genegen is.

Zoals afgesproken in de commissie zou er tussen Pasen en de grote vakantie een politieke doorbraak op dit vlak moeten worden geforceerd, hetzij vanuit onze commissie in het Parlement, hetzij op initiatief van de regering. Er worden weliswaar af en toe kleinere maatregelen genomen, zoals bijvoorbeeld met betrekking tot de stock-opties, maar ik ben het met de heer Goovaerts eens dat de regering uitspraak moet doen vanuit een globale visie.

De voorzitter. — Het woord is aan vice-eerste minister Maystadt.

De heer Maystadt, vice-eerste minister en minister van Financiën en Buitenlandse Handel. — Mijnheer de voorzitter, het is wellicht nuttig om eerst en vooral de huidige situatie inzake de fiscale en sociaal-rechtelijke behandeling van aandelenopties in herinnering te brengen. Fiscaalrechtelijk worden aandelenopties als een bezoldiging beschouwd. Tenzij ze voldoen aan de stringente voorwaarden gesteld in de wet van 27 december 1984, zijn ze in principe belastbaar. Omwille van de moeilijkheid de opties zelf bij de toekenning te waarderen, gaat de administratie van de Directe Belastingen ervan uit dat de genietter belastbaar is op het ogenblik van de uitoefening van de optie en wel op het verschil

tussen de prijs waartegen hij de aandelen heeft kunnen kopen en de werkelijke waarde van dat aandeel. In de mate dat deze regeling het voorwerp uitmaakt van betwistingen, leidt ze momenteel vaak tot afwezigheid van enige belastingheffing. Bovendien heeft ze het nadeel dat ze voor de begunstigde zeer weinig voorspelbaar is en dat de begunstigten anders belast zullen worden al naargelang het ogenblik waarop ze hun optie lichten.

De Rijksdienst voor Sociale Zekerheid gaat er omwille van dezelfde waarderingsmoeilijkheden van uit dat sociale zekerheidsbijdragen verschuldigd zijn in het geval dat er bij de toekenning van de optie een verschil is tussen de uitoefenprijs ervan en de waarde van het aandeel.

De Ministerraad van 20 maart jongstleden heeft een koninklijk besluit goedgekeurd dat forfaitaire waarderingsregels bevat voor voordelen van alle aard verkregen in de vorm van opties of aandelen, winstbewijzen en deelbewijzen en van warranten die toelaten deze financiële instrumenten te verwerven. Het werd overgezonden aan de Raad van State voor advies binnen de maand.

Genoemd koninklijk besluit werd genomen in uitvoering van de beslissing die de Ministerraad op 5 december 1997 heeft genomen.

Ten eerste zouden opties met het oog op rechtszekerheid voortaan *ex ante* belast worden op een forfaitair gewaardeerde grondslag.

Ten tweede zouden ze niet als loon worden beschouwd in de zin van het sociaal recht.

Ten derde zouden de inkomsten die voortvloeien uit de belasting op opties, worden aangewend als alternatieve financiering voor de sociale zekerheid.

De forfaitair gewaardeerde grondslag bedraagt 7,5% van de waarde van het onderliggende financiële instrument op het ogenblik van de toekenning van de optie voor opties met een looptijd van vijf jaar en wordt vermeerderd met 0,5% per jaar voor opties met een looptijd tussen vijf en tien jaar. Het verschil tussen de uitoefenprijs van de optie en de waarde van het onderliggende financiële instrument op het ogenblik van de toekenning wordt, indien het positief is, aan de aldus berekende belastbare grondslag toegevoegd.

Deze regeling geldt voor opties die aan volgende voorwaarden voldoen: de optie of warrant wordt slechts uitgeoefend vanaf het vierde jaar te rekenen vanaf de toekenning; de optie of warrant heeft een maximumlooptijd van tien jaar; de optie of warrant is onoverdraagbaar, behalve wanneer de begunstigde overleden is; de begunstigde is niet ingedekt tegen het risico op waardevermindering van het onderliggende aandeel; de optie of warrant wordt niet verhandeld op een gereguleerde markt; de optie of warrant is toegekend door de onderneming die het onderliggende financiële instrument uitgeeft of door een onderneming van haar groep.

Voilà ce que l'on peut dire du traitement fiscal et social des options, mais cela ne concerne qu'une partie de la problématique ici évoquée. Je pense néanmoins que cette décision du Conseil des ministres va dans la bonne direction et rendra le système d'octroi d'options aux cadres davantage praticable dans notre pays.

J'enregistre d'ailleurs déjà des réactions favorables d'un certain nombre d'entreprises belges qui se disent très heureuses de cette nouvelle réglementation et qui envisagent de recourir davantage à cette technique d'octroi d'options à leurs cadres.

Si l'on aborde la problématique plus générale qui faisait l'objet de la demande d'explications de M. Goovaerts et de l'intervention de M. Delcroix, il est exact que la Belgique enregistre, par rapport à d'autres pays, un retard certain dans la mise en œuvre des recommandations faisant l'objet du rapport Pepper II. C'est pour cette raison que j'ai demandé à mes services, en plein accord avec le Premier ministre, de préparer un avant-projet de loi en la matière. Celui-ci est sur la table, mais jusqu'à présent il n'a pas encore pu réunir le consensus nécessaire.

Le Premier ministre a l'intention de faire procéder à un nouvel examen de cette question dans le cadre du débat sur la révision éventuelle de la norme salariale, débat qu'il est convenu de mener dans les prochains mois avec les interlocuteurs sociaux.

M. le président. — Avant le 31 décembre ?

M. Maystadt, vice-Premier ministre et ministre des Finances et du Commerce extérieur. — Certainement et surtout avant la conclusion du prochain accord interprofessionnel. Les interlocuteurs sociaux posent régulièrement la question de savoir si la loi actuelle fixant la norme salariale sera aménagée. Dans l'éventualité où la loi ne serait pas modifiée, les interlocuteurs sociaux souhaitent connaître l'interprétation qui sera donnée à cette norme salariale. Dans ce contexte, il est assez logique que le Premier ministre envisage de réexaminer cette question.

Tel est l'état actuel du dossier. Un avant-projet a été élaboré mais il semble préférable, pour le moment, de mener une concertation approfondie avec les interlocuteurs sociaux sur la suite qu'il convient d'y réserver.

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Goovaerts.

De heer Goovaerts (VLD). — Mijnheer de voorzitter, mijn reactie zal zeer kort zijn. Dit is een beetje *too little, too late*. Iedereen blijft eigenlijk op zijn honger. Op 20 maart is er plotseling iets ondernomen. Dat is goed. Dat is ongetwijfeld een vooruitgang, maar over het fameuze voorontwerp waarnaar de vice-eerste minister heeft verwezen, bestaat dus nog discussie en voorlopig wordt het nog met de mantel der liefde bedekt. Tenzij de vice-eerste minister daarover nog iets meer wil vertellen.

M. le président. — Monsieur le vice-Premier ministre, vous avez soumis le projet de loi pour avis au Conseil d'État.

M. Maystadt, vice-Premier ministre et ministre des Finances et du Commerce extérieur. — En réalité, monsieur le président, j'ai soumis au Conseil d'État le projet d'arrêté royal sur les options.

M. le président. — Dans un mois, vous disposerez donc d'un avis du Conseil d'État et vous pourrez dès lors prendre un arrêté.

M. Maystadt, vice-Premier ministre et ministre des Finances et du Commerce extérieur. — C'est exact.

M. le président. — Vous avez élargi le débat et vous avez inséré dans la discussion sur la norme salariale pour l'année prochaine l'intention du Premier ministre de formuler des propositions.

En dehors de toute norme salariale, ne serait-il pas opportun que le gouvernement détermine sa philosophie en la matière ? Que ferait-on à défaut de norme salariale ? C'est à cela que l'on se

réfère pour le moment, mais on se tairait complètement sur le sujet s'il n'y avait pas de norme salariale. Est-ce la conclusion que l'on peut tirer de votre réponse ?

M. Maystadt, vice-Premier ministre et ministre des Finances et du Commerce extérieur. — Le Premier ministre a fait plusieurs déclarations publiques à ce sujet. Il est, lui aussi, convaincu de la nécessité d'aménager notre législation afin d'encourager des formes de participation des travailleurs au capital de leur entreprise. Il a saisi l'opportunité de traiter cette question dans le cadre de la concertation avec les interlocuteurs sociaux. Je trouve qu'en amorçant la discussion par ce biais, il se situe parfaitement dans son rôle.

Il s'agit d'une problématique à la fois intéressante et délicate. En ce qui me concerne, je suis frappé par la diversité des positions en présence, lesquelles ne recouvrent pas les clivages traditionnels. En effet, je perçois plus que des nuances sur le banc patronal. Certains employeurs sont tout à fait favorables à des formules de participation des travailleurs au capital de leur entreprise alors que d'autres, beaucoup plus réticents, préféreraient ne pas être encombrés par la présence de travailleurs représentant une partie de l'actionariat au sein du conseil d'administration.

Par ailleurs, côté syndical, les avis sont partagés, parfois à l'intérieur d'une même organisation. Certains s'opposent à cette idée car ils considèrent qu'il s'agit d'une forme de récupération capitaliste. D'autres y voient un moyen d'introduire un contrôle plus poussé des travailleurs sur les orientations prises par l'entreprise.

Je dirai en conclusion qu'il convient de mener ce débat de la manière la plus ouverte possible, raison pour laquelle je pense que le Premier ministre a pris une initiative heureuse en soumettant le problème à la concertation sociale.

De voorzitter. — Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

Dames en heren, de agenda van de openbare vergadering van de commissie voor de Financiën en de Economische Aangelegenheden is afgewerkt.

L'ordre du jour de la réunion publique de la commission des Finances et des Affaires économiques est ainsi épuisé.

De vergadering is gesloten.

La séance est levée.

(De vergadering wordt gesloten om 10.35 uur.)

(La séance est levée à 10 h 35.)